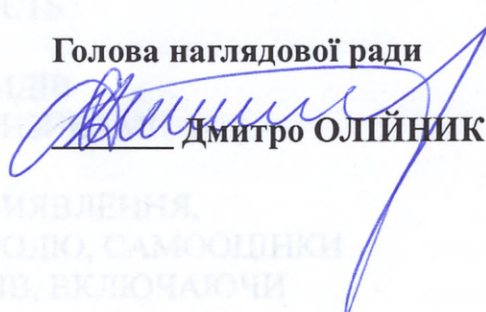

ЗМІСТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення наглядової ради
державного публічного
акціонерного товариства
«Національна акціонерна
компанія «Украгролізинг»
від 29 червня 2026 року
протокол № 15/2026

Голова наглядової ради

Дмитро Олшчук

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2. ТЕРМИНИ, СКОРОЧЕННЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

3. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

4. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

5. ВИЗНАЧЕННЯ, ПЕРЕЛІК СУТТЄВИХ ВИДІВ
РИЗИКІВ ТА НАПРЯМКІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

6. ПРОЦЕСИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ,
ВИМІРЮВАННЯ, МОНИТОРІНГУ, КОНТРОЛЮ, САМООЦІНКИ
РИЗИКІВ ТА ЗВІГУВАННЯ ЩОДО РИЗИКІВ, ВКЛЮЧАЮЧИ
КРИТЕРІ СУТТЄВОСТІ, ЯКО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ
ТОВАРИСТВОМ ДО НОВИХ РИЗИКІВ ТА ПОРЯДОК ЇХ ВИЯВЛЕННЯ

7. ЛІМІТИ РИЗИКІВ ЗА ВИЗНАЧЕНИМИ НАПРЯМКАМИ
ВІДПОВІДНО ДО РИЗИК-АПЕТИТУ ТОВАРИСТВА
ТА ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ

ПОЛІТИКА

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

8. МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ ТА ОЦІНКИ РИЗИКІВ
ПРИПІНУВАННЯ ТА ОБМЕЖЕННЯ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ
«НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «УКРАГРОЛІЗИНГ»

9. ЗВІТІСТЬ ЩОДО РИЗИКІВ, ПОРЯДОК І
ПЕРІОДИЧНІСТЬ/ТЕРМІНИ ЇЇ НАДАННЯ КОРИСТУВАЧАМ

10. ЕСКАЛАЦІЯ ПОРУШЕНЬ

11. ПРОЦЕС ПОГОДЖЕННЯ З НАГЛЯДОВОЮ РАДОЮ,
ЯКО ПОТРІБНИЙ ПРІ БУДЬ-ЯКИХ ОЧІКУВАНИХ ВІДХИЛЕННЯХ
ВІД СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ДЕКЛАРАЦІЇ
СХИЛЬНОСТІ ДО РИЗИКІВ, ЛІМІТІВ РИЗИКІВ

12. ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ

13. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ТЕРМІНИ, СКОРОЧЕННЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ	3
3. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА	6
4. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	6
5. ВИЗНАЧЕННЯ, ПЕРЕЛІК СУТТЄВИХ ВИДІВ РИЗИКІВ ТА НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	12
6. ПРОЦЕСИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ, ВИМІРЮВАННЯ, МОНІТОРИНГУ, КОНТРОЛЮ, САМООЦІНКИ РИЗИКІВ ТА ЗВІТУВАННЯ ЩОДО РИЗИКІВ, ВКЛЮЧАЮЧИ КРИТЕРІЇ СУТТЄВОСТІ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ТОВАРИСТВОМ ДО НОВИХ РИЗИКІВ ТА ПОРЯДОК ЇХ ВИЯВЛЕННЯ	19
7. ЛІМІТИ РИЗИКІВ ЗА ВИЗНАЧЕНИМИ ВИДАМИ ВІДПОВІДНО ДО РИЗИК-АПЕТИТУ ТОВАРИСТВА ТА ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ ЗА ЇХ ДОТРИМАННЯМ	23
8. МЕТОДИ, ПОЛОЖЕННЯ, МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ, КЛЮЧОВІ ПРИПУЩЕННЯ ТА ОБМЕЖЕННЯ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ	26
9. ЗВІТНІСТЬ ЩОДО РИЗИКІВ, ПОРЯДОК І ПЕРІОДИЧНІСТЬ/ТЕРМІНИ ЇЇ НАДАННЯ КОРИСТУВАЧАМ	26
10. ЕСКАЛАЦІЯ ПОРУШЕНЬ	27
11. ПРОЦЕС ПОГОДЖЕННЯ З НАГЛЯДОВОЮ РАДОЮ, ЩО ПОТРІБНИЙ ПРИ БУДЬ-ЯКИХ ОЧІКУВАНИХ ВІДХИЛЕННЯХ ВІД СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ДЕКЛАРАЦІЇ СХИЛЬНОСТІ ДО РИЗИКІВ, ЛІМІТІВ РИЗИКІВ	30
12. ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ	30
13. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	32

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Політика управління ризиками ДЕРЖАВНОГО ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «УКРАГРОЛІЗИНГ» (далі – Політика) регламентує процес впровадження стратегії управління ризиками (далі – процес управління ризиками), яка визначає основні процеси та особливості управління ризиками, перелік та класифікацію суттєвих видів ризиків, що притаманні діяльності ДЕРЖАВНОГО ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «УКРАГРОЛІЗИНГ» (далі – Товариство), методи, інструменти та механізми контролю управління ризиками, спрямовані на мінімізацію впливу ризиків на фінансовий стан в умовах змінного ринкового середовища та забезпечення стабільності і надійності Товариства, порядок, строки та періодичність надання наглядовій раді Товариства управлінської звітності про ризики.

1.2. Метою Політики є організація чіткого процесу по ефективному управлінню ризиками шляхом ідентифікації, оцінки та класифікації ризиків притаманних діяльності Товариства, встановлення допустимого рівня ризику (risk-appetite), обмежень, лімітів для кожного виду ризиків, розробку та запровадження заходів для здійснення систематичного процесу виявлення, моніторингу, контролю та звітності на всіх організаційних рівнях Товариства.

1.3. Дія цієї Політики поширюється на всіх працівників, на всі процеси та організаційну структуру Товариства.

1.4. Політика розроблена відповідно до:

- закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії»;
- Положення про вимоги до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансової компанії, затверджене постановою Правління Національного банку України від 27.12.2024 № 185;
- чинного законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку України;
- внутрішніх документів Товариства.

1.5. Метою Політики є забезпечення комплексного підходу та умов для ефективного управління ризиками, на які наражається Товариство у процесі своєї діяльності. Сфера застосування цієї Політики поширюється на всі структурні підрозділи Товариства та посадових осіб, відповідальних за управління ризиками, є внутрішнім нормативним документом Товариства, дотримання вимог якого є обов'язковим для працівників з управління ризиками.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, СКОРОЧЕННЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому документі використані наступні терміни та скорочення:

- **Товариство** – ДЕРЖАВНЕ ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «УКРАГРОЛІЗИНГ».
- **Агрегування даних щодо ризиків** – виявлення, збір та оброблення даних про ризики, включаючи класифікацію, сегментацію, об'єднання чи розподіл даних про ризики, з урахуванням вимог щодо складання звітності про ризики, що дає змогу оцінити діяльність Товариства з урахуванням ризик-апетиту.

- **Внутрішній аудитор** – особа, відповідальна за виконання функції внутрішнього аудиту, - керівник підрозділу внутрішнього аудиту або особа, на яку покладено функцію здійснення внутрішнього аудиту.
- **Внутрішні документи Товариства** – документи, затверджені наглядовою радою, дирекцією Товариства в межах його компетенції, включаючи політики, положення, інструкції, методики, правила, стратегії, розпорядження, рішення, накази або документи, розроблені в іншій формі.
- **Внутрішні процедури оцінки достатності капіталу** – процес оцінки Товариством достатності капіталу для покриття його (розрахунку достатності капіталу, платоспроможності) на постійній основі. Необхідність мати достатній рівень капіталу для підтримання платоспроможності.
- **Головний ризик-менеджер** – особа, відповідальна за виконання функції ризик-менеджменту.
- **Головний комплаєнс-менеджер** – особа, відповідальна за виконання функції норм (комплаєнс).
- **Декларація схильності до ризиків (RAS – Risk Appetite Statement)** – внутрішній документ Товариства, який визначає сукупну величину ризик-апетиту, види ризиків, які Товариство приймає або уникає з метою досягнення його бізнес-цілей, та рівень ризик-апетиту щодо кожного з них (індивідуальний рівень).
- **Диверсифікація** – обмеження впливу факторів ризику на величину ризику за рахунок уникнення надмірної концентрації за одним портфелем, яке є методом пом'якшення ризику концентрації.
- **Допустимий рівень ризику (risk capacity)** – максимальна величина ризику, яку Товариство у змозі прийняти за всіма видами ризиків з огляду на здатність адекватно та ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням обмежень, встановлених законодавством.
- **Значима фінансова компанія** - фінансова компанія, яку Національний банк України (далі - Національний банк) визначив значимою на підставі критеріїв, за якими визначається значимість фінансової компанії.
- **Інформаційна система щодо управління ризиками** – сукупність технічних засобів, методів і процедур, що забезпечують реєстрацію, зберігання, оброблення, моніторинг і своєчасне формування достовірної інформації для звітування (інформування), аналізу та прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо управління ризиками.
- **Ключові процеси Товариства** – дії, операції, завдання, що виконуються структурними підрозділами, окремими працівниками Товариства, інформаційними системами, що мають безпосередній та істотний вплив на досягнення цілей діяльності Товариства. Порушення здійснення контрольних заходів щодо таких процесів може завдати істотних збитків Товариству або його клієнтам та/або може призвести до порушення вимог законодавства України.
- **Культура управління ризиками** – дотримання визначених принципів, правил, норм Товариства, спрямованих на поінформованість усіх працівників Товариства щодо прийняття ризиків та управління ризиками.
- **Ліміти (обмеження) щодо ризиків Товариства (risk limits)** (далі – ліміт ризику) – обмеження (якісні та/або кількісні, єдиним значенням або діапазоном чи межами), установлені для контролю за величиною ризиків, на які наражається

Товариство протягом своєї діяльності, з метою дотримання допустимого рівня ризику.

- **Модель трьох ліній захисту** – сукупність принципів, заснованих на світових практиках, що дозволяє найбільш ефективно розподіляти функції із управління ризиками між структурними підрозділами.
- **Проведення фінансового моніторингу** – відповідальний за проведення первинного фінансового моніторингу в Товаристві, що забезпечує виконання функцій з управління ризиками AML (Anti-Money Laundering) в сфері протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.
- **Пом'якшення або зниження ризиків** – комплекс заходів, спрямованих на зменшення ймовірності прояву ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Товариства.
- **Профіль ризику** – оцінка загального рівня вразливості Товариства до ризиків (до вжиття заходів для мінімізації ризику-після вжиття заходів для мінімізації ризику), на які Товариство наражається у своїй діяльності, в агрегованому вигляді та в розрізі всіх видів ризиків, проведена на визначену дату (на основі поточних або прогнозованих припущень).
- **Прийняття ризиків** – утримання ризиків на рівні, що перебуває в межах визначеного /визначеної Товариством ризик-апетиту або схильності до ризиків, та не створює загрози для клієнтів та його фінансового стану.
- **Ризик-апетит або схильність до ризику (risk appetite) (схильність до ризику)** – сукупна величина за всіма видами ризиків, визначена наперед та в межах допустимого рівня ризику, щодо яких Товариство прийняло рішення про доцільність/необхідність їх утримання з метою досягнення його стратегічних цілей та виконання фінансового плану діяльності Товариства.
- **Система стримувань та противаг** – розподіл повноважень між органами управління Товариства та/або підрозділами Товариства (включаючи наглядову раду Товариства, дирекцію Товариства, управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), внутрішнього аудитора), який забезпечує взаємну підконтрольність, а також унеможливорює (упереджує) можливість прийняття органами управління Товариства рішень, що можуть призвести до негативних наслідків у діяльності Товариства.
- **Система управління ризиками** – сукупність затверджених внутрішніх документів (політик, методик, процедур управління ризиками) Товариства, які визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях.
- **Стрес-тестування** – метод вимірювання (оцінки) потенційного впливу ризику як величину збитків, що можуть стати наслідком шоккових змін різних факторів ризику (включаючи курси іноземних валют, відсоткові ставки та/або інші фактори), які відповідають виключним (екстремальним), але ймовірним подіям.
- **Суттєві ризики** – це ризики, які значною мірою впливають на діяльність Товариства та можуть призвести до значних збитків в його діяльності.
- **Структурний підрозділ (підрозділи)** – організаційний елемент в структурі Товариства з встановленими для нього відносинами підпорядкованості, що

виконує на постійній основі визначені для нього взаємопов'язані завдання та функції.

- **Уникнення ризику** – припинення здійснення операцій, що з високою ймовірністю настання призводять до значних збитків.
- **Фактор ризику** – обставина, дія, явище, що сприяє/може передувати виникненню ризику, певна загроза або вразливість, яка є в діяльності Товариства.
- Інші поняття та терміни вживаються в цій Політиці відповідно до понять та термінів, визначених у чинному законодавстві України.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

3.1. Діяльність з управління ризиками здійснюється через організаційну структуру Товариства, яка передбачає чіткий розподіл функціоналу учасників процесу, їх повноваження, відповідальність та порядок взаємодії.

3.2. Процес управління ризиками є безперервним процесом аналізу ситуації та охоплює всі види діяльності Товариства.

3.3. Культура управління ризиками вимагає визнання та усвідомлення своїх обов'язків та відповідальності від всіх учасників на всіх рівнях управління.

4. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1. Наглядова рада, як суб'єкт системи управління ризиками несе повну відповідальність за створення комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками, на які наражається Товариство у своїй діяльності, з урахуванням вимог законодавства України, які передбачають виконання наглядовою радою Товариства наступних функцій:

1. Забезпечує функціонування та контроль ефективності комплексної та адекватної системи управління ризиками, системи внутрішнього контролю Товариства, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), внутрішнього аудиту.

2. Затверджує верхньорівневі внутрішні нормативні документи Товариства з питань управління ризиками, здійснює контроль за їх впровадженням, дотриманням та актуалізацією.
3. Затверджує та здійснює контроль за реалізацію стратегічних цілей Товариства, фінансового плану Товариства.
4. Розглядає управлінську звітність про ризики та, якщо профіль ризику Товариства не відповідає затвердженому ризик-апетиту, невідкладно приймає рішення щодо застосування адекватних заходів для пом'якшення ризиків.
5. Контролює стан виконання заходів щодо оперативного усунення недоліків у функціонуванні системи управління ризиками, виконання рекомендацій і зауважень внутрішнього аудиту, зовнішніх аудиторів, Національного банку України та інших контролюючих органів.
6. Призначає та припиняє повноваження (звільняє) головного ризик-менеджера (особу, на яку покладено функцію з управління ризиками), головного комплаєнс-менеджера (особу, на яку покладено функцію контролю за дотриманням норм (комплаєнс)).
7. Здійснює оцінку ефективності діяльності, а також оцінку відповідності кваліфікаційним вимогам головного ризик-менеджера (особи, на яку покладено функцію з управління ризиками), головного комплаєнс-менеджера (особи, на яку покладено функцію контролю за дотриманням норм (комплаєнс)), внутрішнього аудитора Товариства, а також вживає заходів з удосконалення їх діяльності.
8. Уживає заходів щодо запобігання конфліктам інтересів та сприяє їх врегулюванню.
9. Інші функції, які передбачені чиним законодавством України.

4.2. Дирекція, як суб'єкт системи управління ризиками, в межах вирішення питань, пов'язаних з управлінням поточною діяльністю Товариства (крім питань, що належать до виключної компетенції наглядової ради Товариства) для реалізації своїх завдань щодо управління ризиками виконує функції, визначені статутом Товариства, цією Політикою, іншими внутрішніми документами Товариства та чинним законодавством України, зокрема:

1. Забезпечує діяльність Товариства, спрямовану на належне функціонування системи управління ризиками Товариства.
2. Забезпечує впровадження стратегії та політики управління ризиками (включаючи ліміти ризиків), декларації схильності до ризиків, культури управління ризиками, включаючи дотримання Товариством установленого рівня ризик-апетиту та лімітів ризиків.
3. Забезпечує розроблення та затверджує інші документи з питань управління ризиками в межах своїх повноважень.
4. Забезпечує функціонування інформаційних систем, що сприяють функціонуванню системи управління ризиками Товариства для здійснення внутрішнього контролю.
5. Здійснює поточне управління підпорядкованими суб'єктами системи внутрішнього контролю Товариства.
6. Забезпечує розроблення та затверджує припущення, інструменти та моделі, що використовуються для вимірювання ризиків.
7. Розглядає звіти за ризиками.
8. Здійснює заходи щодо пом'якшення ризиків.

9. Розробляє заходи щодо оперативного усунення недоліків у функціонуванні системи управління ризиками, виконання рекомендацій та зауважень за результатами вимірювання ризиків, перевірок, здійснених внутрішнім аудитором, зовнішніми аудиторами, Національним банком України, іншими контролюючими органами.
10. Затверджує значення лімітів за ризиками, контролює їх дотримання.
11. Забезпечує адміністративну підтримку виконання головним ризик-менеджером (особою, на яку покладено функцію з управління ризиками), головним комплаєнс-менеджером (особою, на яку покладено функцію контролю за дотриманням норм (комплаєнс), покладених на них функцій (забезпечує організацію їх робочого процесу, видає розпорядчі документи для реалізації рішень наглядової ради Товариства).
12. Впроваджує заходи щодо усунення порушень.
13. Враховує в процесі прийняття рішень інформацію, отриману в межах системи управління ризиками.
14. Приймає рішення про здійснення заходів щодо усунення/мінімізації порушень/недоліків, виявлених у системі управління ризиками суб'єктами всіх ліній захисту, суб'єктами аудиторської діяльності та/або Національним банком України.
15. Здійснює поточний контроль за виконанням рішень про застосування заходів щодо усунення/мінімізації порушень/недоліків, виявлених у системі управління ризиками.
16. Забезпечує контроль за доведенням до відома відповідних структурних підрозділів і працівників Товариства інформації про внесені зміни до Стратегії та Політики управління ризиками, інших внутрішніх документів Товариства з питань управління ризиками.

4.3. Головний ризик-менеджер (CRO), як суб'єкт системи управління ризиками, з метою забезпечення ефективності функціонування системи управління ризиками, виконує функції, визначені внутрішніми нормативними документами Товариства про управління ризиками, Положенням про головного ризик-менеджера та чинним законодавством України, зокрема:

1. Забезпечує своєчасне виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, пом'якшення та звітування щодо суттєвих ризиків.
2. Забезпечує моніторинг та попередження порушень показників ризик-апетиту та лімітів ризику, контролює наближення показників ризиків до ризик-апетиту та лімітів ризику та ініціює вжиття заходів для попередження їх порушень.
3. Ескалює факт порушення ризик-апетитів/лімітів на рівень наглядової ради Товариства, з визначенням причин порушень та наданням пропозицій щодо їх усунення.
4. Розробляє Політику з управління ризиками, інші внутрішні документи Товариства з управління ризиками.
5. Подає звіти щодо ризиків наглядовій раді Товариства, дирекції Товариства з урахуванням вимог цієї Політики та інших внутрішніх документів Товариства з питань управління ризиками.
6. Здійснює постійний аналіз ризиків, на які наражається Товариство під час своєї діяльності, з метою підготовки пропозицій з прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо їх пом'якшення.

7. Здійснює самооцінку ризиків Товариства, у разі його визнання значимою фінансовою компанією, та надає звіт про результати самооцінки ризиків органу управління та ключовим особам Товариства.
8. Розробляє та підтримує в актуальному стані методики, інструменти та моделі, що використовуються Товариством для аналізу впливу різних факторів ризиків на фінансовий стан, капітал та ліквідність Товариства.
9. Готує висновки щодо ризиків, які притаманні новим продуктам та значним змінам у діяльності Товариства, до моменту їх впровадження, для прийняття управлінських рішень.
10. Забезпечує координацію роботи з питань управління ризиками між структурними підрозділами Товариства.
11. Надає пропозиції наглядовій раді та дирекції Товариства щодо пом'якшення, уникнення впливу шляхом ініціювання встановлення та/або перегляду лімітів на окремі види операцій.

4.4. Головний комплаєнс-менеджер (ССО), як суб'єкт системи управління ризиками, з метою забезпечення ефективності функціонування системи управління ризиками, виконує функції, визначені внутрішніми нормативними документами Товариства про дотримання норм (комплаєнс), Положенням про головного комплаєнс-менеджера та чинним законодавством України, зокрема:

1. Забезпечує організацію контролю за дотриманням Товариством норм законодавства та внутрішніх документів Товариства.
2. Забезпечує управління ризиками, пов'язаними з конфліктом інтересів, що можуть виникати на всіх рівнях організаційної структури Товариства та у разі виявлення будь-яких фактів, що свідчать про наявність конфлікту інтересів в Товаристві, інформує наглядову раду та дирекцію Товариства.
3. Забезпечує контроль за дотриманням Товариством норм щодо визначення переліку пов'язаних із Товариством осіб для забезпечення цілісності та повноти процесу ідентифікації пов'язаних із Товариством осіб і контролю за операціями з ними.
4. Забезпечує організацію контролю за дотриманням Товариством норм щодо своєчасності подання та достовірності звітності, включаючи фінансової.
5. Забезпечує організацію контролю за захистом персональних даних відповідно до законодавства України.
6. Забезпечує проведення навчання та обізнаність працівників Товариства щодо дотримання норм законодавства, відповідних стандартів, дія яких поширюється на Товариство.
7. Забезпечує функціонування системи управління ризиками шляхом здійснення своєчасного виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування і надання рекомендацій щодо пом'якшення комплаєнс-ризиків.
8. Готує звіти щодо комплаєнс-ризиків.
9. Забезпечує розроблення, бере участь у розробленні внутрішніх документів Товариства та контролює їх дотримання.

4.5. Відповідальний за проведення первинного фінансового моніторингу, як суб'єкт системи управління ризиками, з метою забезпечення ефективності функціонування системи управління ризиками в сфері протидії відмиванню коштів/фінансового тероризму (ПВК/ФТ, ВК/ФТ) виконує функції, визначені

нормативними документами та затверджені наглядовою радою Товариства, внутрішніми документами Товариства та чинним законодавством України, зокрема:

1. Забезпечує функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ.
2. Забезпечує застосування ризик-орієнтованого підходу на безперервній основі з метою виявлення, оцінки всіх наявних та потенційних ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності Товариства (ризик-профілю Товариства у сфері ПВК/ФТ) та його клієнтам, а також своєчасне розроблення заходів з управління ризиками ВК/ФТ та їх мінімізації.
3. Забезпечує оцінку ризик-профілю та визначення ризик-апетиту Товариства у сфері ПВК/ФТ.
4. Забезпечує виявлення відхилення/перевищення будь-якого з показників ризик-апетиту ВК/ФТ від прийнятного значення.
5. Готує звіт щодо результатів моніторингу ризиків ділових відносин/ моніторингу фінансових операцій (фінансових операцій без встановлення ділових відносин).
6. Забезпечує інформування керівників підрозділів Товариства щодо важливості вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ, з метою забезпечення належної системи управління ризиками ВК/ФТ, необхідності вжиття дієвих заходів для ефективного запобігання використанню послуг Товариства з метою ВК/ФТ та розуміння наслідків, на які наражається Товариство у разі невиконання вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ.
7. Створює та забезпечує функціонування дієвої та своєчасної системи ескалації підозр та проблемних питань у сфері ПВК/ФТ та порядку їх розгляду, включно з повідомленням інформації/фактів, що стосуються випадків порушення або можливого порушення законодавства України у сфері ПВК/ФТ, передбаченому внутрішніми документами Товариства.
8. Забезпечує контроль за своєчасним виявленням фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та належний інформаційний обмін з Державною службою фінансового моніторингу України.
9. Розробляє та вносить на затвердження наглядовій раді внутрішні нормативні документи Товариства з питань управління ризиками ВК/ФТ.
10. Забезпечує проведення навчальних заходів для працівників Товариства з метою розуміння ними покладених на них обов'язків та порядку дій.
11. Своєчасно та в повному обсязі надає на запити Національного банку України необхідні документи/інформацію/пояснення/аргументи, що належним чином підтверджують виконання Товариством вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ.

4.6. Внутрішній аудитор, як суб'єкт системи управління ризиками, здійснює перевірку та оцінку ефективності діяльності першої та другої ліній захисту, загальне оцінювання ефективності системи внутрішнього контролю в межах виконання функції внутрішнього аудитора Товариства, зокрема:

1. Оцінює ефективність системи управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), їх відповідність розміру Товариства, складності, обсягам, видам, характеру здійснюваних Товариством операцій, організаційній структурі та профілю ризику Товариства.
2. Оцінює ефективність процесів управління Товариством, у тому числі щодо дотримання вимог до платоспроможності.
3. Оцінює ефективність процесів перевірки дотримання керівниками,

структурними підрозділами та працівниками Товариства вимог законодавства України і внутрішніх положень Товариства.

4. Оцінює ефективність процесів перевірки фінансово-господарської діяльності Товариства.
5. Оцінює ефективність процесів перевірки відповідності кваліфікаційним вимогам та виконання трудових обов'язків працівниками Товариства.
6. Оцінює ефективність процесів виявлення та перевірки випадків перевищення повноважень посадовими особами Товариства, а також врегулювання конфлікту інтересів посадових осіб та працівників Товариства.
7. Оцінює ефективність процесів, що забезпечують достовірність та своєчасність надання інформації органам державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства.
8. Оцінює відповідність діяльності Товариства вимогам чинного законодавства.
9. Виявляє сфери потенційних збитків для Товариства, сприятливих умов для шахрайства, зловживань і незаконного присвоєння активів Товариства.
10. Здійснює перевірку процесу оцінки рівня ризиків.
11. Здійснює перевірку правильності ведення та достовірності звітності, її повноту та вчасність надання.
12. Оцінює надійність, ефективність та цілісність управління інформаційними системами.
13. Здійснює оцінку впровадженої системи контролю, зокрема щодо дотримання вимог чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів Товариства, своєчасності усунення недоліків тощо.
14. Оцінює діяльність головного ризик-менеджера та головного комплаєнс-менеджера та якість звітів про ризики, що подаються наглядовій раді, дирекції Товариства.
15. Звітує наглядовій раді про результати перевірок та надає рекомендації щодо покращення ефективності системи управління ризиками та усунення недоліків.
16. Приймає участь у службових розслідуваннях.
17. Здійснює моніторинг наданих рекомендацій.
18. Здійснює іншу діяльність, визначену нормативно-правовими актами Національного банку України.
19. За результатами проведеної роботи готує та подає наглядовій раді Товариства звіти, зокрема звіт про діяльність внутрішнього аудиту, інші документи за результатами внутрішнього аудиту і пропозиції щодо усунення виявлених порушень та підвищення ефективності процесів управління та контролю Товариства.

4.7. Структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (філії) Товариства, як суб'єкти системи управління ризиками, в межах компетенції підрозділів приймають ризики та несуть відповідальність за них і подають звіти щодо поточного управління такими ризиками, а також:

1. Відповідають за належне документування та відображення операцій, що впливають на позиції ризиків.
2. Надають дирекції Товариства пропозиції щодо встановлення лімітів за ризиками, обмеження окремих операцій тощо.
3. Відповідають за попередній контроль дотримання лімітів за ризиками з метою недопущення активного порушення.

4. Надають роз'яснення щодо причин порушення ризик-апетитів/лімітів, встановлених наглядовою радою.
5. Надають пропозиції щодо заходів із усунення порушень.

4.8. Для забезпечення ефективної системи управління, включаючи здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання (оцінювання), моніторингу, контролю, звітування та мінімізації (зниження до контрольованого рівня) всіх видів ризиків у діяльності Товариства на всіх організаційних рівнях – здійснюється консолідований погляд щодо ризиків по кожній групі ризиків.

5. ВИЗНАЧЕННЯ, ПЕРЕЛІК СУТТЄВИХ ВИДІВ РИЗИКІВ ТА НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

5.1. Перелік суттєвих видів ризиків, притаманних діяльності Товариства:

5.1.1. **Ринковий ризик** – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, унаслідок несприятливого впливу факторів ринкового ризику (відсоткових ставок та/або інших факторів) на вартість/ціну інструментів. Справедлива вартість майбутніх грошових потоків за фінансовим інструментом коливатиметься внаслідок змін ринкових цін.

Ринковий ризик включає в себе три типи ризику: відсотковий ризик, валютний ризик та інші цінові ризики, наприклад, ризик зміни цін на інструменти капіталу і ризик зміни цін на товари. Фінансові інструменти, піддані ринковому ризику, включають в себе реструктуризовану заборгованість, а також фінансові активи, доступні для продажу.

- **відсотковий ризик** - виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, унаслідок впливу несприятливих змін відсоткових ставок, який пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до строкової структури відсоткових ставок, справедлива вартість майбутніх грошових потоків за фінансовим інструментом коливатиметься зважаючи на зміни ринкових відсоткових ставок;
- **валютний ризик** - пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до зміни рівня або коливання курсів валют.

5.1.2.1. Організаційна структура управління ринковим ризиком:

1 лінія – структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (філії) Товариства, вертикаль з управління фінансами;

2 лінія – головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, (підрозділ ризик-менеджменту та комплаєнс);

3 лінія – внутрішній аудитор.

5.1.2.2. Управління ризиками за напрямом фінансування враховує:

- оцінку рівня безпеки, якості, ліквідності та прибутковості, якого прагне Товариство щодо всього портфеля активів, і як планується цього досягти;
- кількісні ліміти на активи та ризики, включаючи позабалансові ризики, де це доречно для забезпечення ефективного управління ризиками – досягнення Товариством бажаного рівня безпеки, якості, ліквідності, прибутковості та доступності для портфеля;
- врахування середовища фінансового ринку;
- зв'язок між ринковим ризиком та іншими ризиками за несприятливих сценаріїв;

- процедури моніторингу ефективності фінансування та перегляду управління ризиками за напрямом фінансування, коли це необхідно.

5.1.2.3. Управління ризиками за напрямом управління активами та зобов'язаннями враховує:

- структурну невідповідність між активами та зобов'язаннями, включаючи невідповідність строків погашення цих активів і зобов'язань;
- будь-яку залежність між ризиками різних класів активів та зобов'язань;
- будь-які позабалансові ризики Товариства;
- інструменти управління ризиками, що застосовуються Товариством під час управління активами і зобов'язаннями, та очікуваний вплив від їх застосування на управління активами та зобов'язаннями;
- процедури ідентифікації та оцінки різного характеру невідповідності між активами та зобов'язаннями;
- визначення дозволених невідповідностей між активами та зобов'язаннями.

5.1.2.4. Управління ризиками за напрямом управління ризиком концентрації передбачає заходи, яких повинне вживати Товариство для визначення джерел ризику концентрації з метою забезпечення того, щоб концентрація ризиків залишалася в межах встановлених Товариством лімітів ризиків.

5.1.3. Операційний ризик – ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, внаслідок допущення недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів, навмисних або ненавмисних дій працівників чи інших осіб, збоїв у роботі інформаційних систем або внаслідок впливу зовнішніх факторів.

5.1.3.1. Організаційна структура управління операційним ризиком:

1 лінія – структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (філії) Товариства, вертикаль дирекції;

2 лінія – головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, (підрозділ ризик-менеджменту та комплаєнс);

3 лінія – внутрішній аудитор.

5.1.3.2. Управління ризиками за напрямом управління операційним ризиком, включаючи юридичні ризики, репутаційні ризики, ризики інформаційних систем та інформаційної безпеки Товариства, передбачає:

- заходи, яких повинне вживати Товариство для розподілу чітких обов'язків щодо регулярного виявлення, документування та моніторингу відповідних ризиків, пов'язаних з операційним ризиком;
- ідентифікацію операційних ризиків, яким піддається Товариство або може піддаватися, їх аналіз та оцінку використовуваних інструментів, методів управління операційними ризиками;
- процедури збору та моніторингу подій операційного ризику;
- заходи і внутрішні процеси управління операційними ризиками, включаючи застосування інформаційних систем Товариства;
- ліміти ризику щодо основних сфер операційного ризику Товариства;
- контроль за своєчасністю реєстрації та забезпечення актуальності обтяження предмета застави та/або об'єкта фінансового лізингу;
- збереження доказів створення пріоритету права вимоги предмета застави та/або об'єкта фінансового лізингу Товариства та контроль за збереженням такого

пріоритету у відповідних державних реєстрах обтяження предмета застави або об'єкта фінансового лізингу.

5.1.3.3. Управління ризиками за напрямком **надійності контрагентів** направлено на управління такими категоріями ризику:

- ризик шахрайства;
- ризик співробітництва з контрагентами, пов'язаними з легалізацією кримінальних доходів/фінансуванням тероризму;
- ризик співробітництва з контрагентами, проти яких введено економічні санкції;
- ризик співробітництва з потенційними суб'єктами корупційних дій.

5.1.3.4. Товариство під час управління операційним ризиком може використовувати такий додатковий інструмент як реєстр зовнішніх подій операційного ризику, що може формуватися на основі інформації з відкритих джерел, спеціалізованих баз даних або в межах обміну інформацією між лізингодавцями, та аналіз накопиченої в ньому інформації та інші інструменти.

5.1.3.5. Товариство з метою управління операційним ризиком враховує набір сценаріїв операційного ризику на основі таких підходів:

- збій ключового процесу, персоналу або системи;
- виникнення зовнішніх подій.

5.1.4. **Кредитний ризик/ризик дефолту контрагента** – ризик виникнення збитків чи додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливих змін у фінансовому стані внаслідок невиконання боржником/контрагентом взятих на себе зобов'язань відповідно до умов договору. Кредитний ризик виникає за всіма активними операціями. Виникнення кредитного ризику пов'язане з передачею Товариством техніки та обладнання на умовах фінансового лізингу, а також з іншими операціями з контрагентами, які призводять до виникнення фінансових активів.

5.1.4.1 Кредитний ризик є домінуючим елементом системи ризиків в Товаристві і невід'ємною складовою сукупного ризику Товариства. Кредитний ризик відноситься до суттєвих видів ризику.

5.1.4.2. Організаційна структура управління кредитним ризиком/ризиком дефолту контрагента:

1 лінія – структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (філії) Товариства, вертикаль з управління фінансами;

2 лінія – головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, (підрозділ ризик-менеджменту та комплаєнс);

3 лінія – внутрішній аудитор.

5.1.4.3. Система управління кредитним ризиком/ризиком дефолту контрагента – процес, що послідовно проходить наступні етапи:

- виявлення ризику (ідентифікація);
- вимірювання (оцінка);
- управління ризиком (вибір рішень щодо управлінського впливу для пом'якшення або уникнення ризику);
- контроль (моніторинг, звітування).

5.1.4.4. Управління кредитним ризиком здійснюється за допомогою аналізу на рівні сукупного лізингового портфелю (із розбивкою за видами позичальників), окремого позичальника, продукту, операцій, сегменту кредитування. Таке управління проводиться системно і комплексно у взаємозв'язку з іншими видами ризиків (ринкові ризики, ризики ліквідності, відсотковий ризик, операційний ризик, комплаєнс-ризик).

5.1.4.5. Процес управління кредитним ризиком Товариства реалізує наступні принципи:

- цілісність (розгляд елементів кредитного ризику як сукупної цілісної системи);
- відкритість (взаємозв'язок з іншими видами ризиків);
- структурованість (процес має чітку структуру, основним критерієм якої являється єдність чітких взаємодій між її елементами, а також законів даних взаємозв'язків);
- ефективність (забезпечення стратегічного співвідношення ризик/дохід);
- регламентованість (всі процеси управління кредитним ризиком, повинні бути регламентовані);
- узгодженість (стратегія управління кредитним ризиком узгоджується із загальною стратегією розвитку Товариства);
- інформованість (процес управління кредитним ризиком супроводжується наявністю об'єктивної, достовірної та актуальної інформації, відповідними звітами).

5.1.4.6. Ідентифікація кредитного ризику є базовим етапом в процесі управління системою кредитних ризиків. Під ідентифікацією кредитного ризику мається на увазі його виявлення, прогнозування можливостей і особливостей реалізації, зміна ризику в часі, ступінь взаємозв'язку з іншими ризиками, фіксація факторів, що впливають на ідентифікований кредитний ризик. На даному етапі визначається ступінь відповідності ризикової позиції з її запланованими характеристиками. Головна мета ідентифікації – створення умов для третього етапу управління кредитним ризиком, на якому здійснюється безпосередній вибір рішень про керуючі дії.

5.1.4.7. Оцінці підлягають кредитні ризики, виявлені на етапі ідентифікації, в розрізі наступних часових категорій:

- Дані минулих періодів. Проводиться збір статистичних даних, що дозволяє зробити оцінку наслідків настання кредитних ризиків і зробити висновки про статистичний характер подій, пов'язаних з проявами даних ризиків.
- Теперішній момент. Проводиться збір інформації, що дозволяє зробити коригування оцінок, побудованих на основі історичних даних, з метою їх використання в теперішньому часі, оскільки така інформація дає можливість врахувати тимчасові зміни в операційному середовищі Товариства.
- Прогнозування майбутніх позицій. Проводиться збір даних, необхідних для прогнозування, а також інформації, що дозволяє врахувати майбутні зміни, що впливають на характеристики операційного середовища.

5.1.4.8. У Товаристві виділяють такі фактори кредитного ризику:

- 1) Фактори індивідуальних кредитних ризиків.
- 2) Фактори сукупного кредитного ризику.

Цей поділ обумовлено можливістю здійснення аналізу кредитного ризику як на рівні конкретного позичальника, так і на рівні певного кредитного портфеля в цілому.

Фактори, що впливають на величину кредитного ризику

Індивідуальний ризик	Сукупний ризик
Нестабільність економічної ситуації	
Зміна фінансового стану лізингодержувача/контрагента	Зміна грошово-кредитної (облікової) політики НБУ
Кредитна історія лізингодержувача/контрагента	Зміна кредитної політики Товариства
Зміна якості забезпечення (застава, порука) лізингодержувача/контрагента	Макроекономічний фактор

Якість управління діяльністю підприємством лізингоодержувачем/контрагентом	
Зміна умов договору. Дефолти основних постачальників/лізингоодержувачів	

5.1.4.9. Основними цілями управління кредитним ризиком є:

- Попередження ризику - досягається шляхом ліквідації передумов виникнення кредитного ризику.
- Підтримка ризику на певному рівні.
- Мінімізація ризику.

Метод	Характер впливу на ризик	Зміст
Попередження ризику	Непрямий вплив	Відбір та оцінка спеціалістів. Оптимізація процесу. Розвиток персоналу. Вивчення потенційного клієнта. Постійний моніторинг клієнта.
Оцінка і обчислення ризику	Непрямий вплив	Оцінка кредитоспроможності позичальника. Оцінка якості лізингового портфеля Товариства. Вимірювання кредитного ризику.
Уникнення кредитного ризику	Прямий вплив	Відмова від фінансування ненадійного клієнта (лізингоодержувача).
Мінімізація ризику	Прямий вплив	Диверсифікація лізингових договорів.
Стримування ризику	Непрямий вплив	Створення структурних підрозділів по роботі з проблемними лізингоодержувачами. Призупинення фінансової діяльності у високо ризикованих галузях.

5.1.4.10. Для класифікації лізингових операцій за рівнем ризику, Товариство використовує внутрішню систему оцінки кредитного ризику. Зокрема, Товариство використовує експертні рейтингові моделі (внутрішні рейтингові оцінки). Рейтинг встановлюється в залежності від фінансової стійкості позичальника та висловлює експертну оцінку відносної ймовірності його дефолту. Для стандартизованих кредитних продуктів Товариство використовує автоматизовані інструменти оцінки - скорингові моделі.

5.1.4.11. Оцінка кредитного ризику майбутніх лізингоодержувачів здійснюється відповідно до внутрішніх нормативних документів. З метою зниження ризиків фінансування клієнтів з негативною репутацією, Товариством впроваджена система верифікації даних по клієнтах.

За підсумками ідентифікації та оцінки кредитного ризику приймається рішення в частині управління кредитним ризиком. У Товаристві виділяють наступні стратегії управління кредитним ризиком:

- Стратегія уникнення застосовується в тому випадку, якщо вартість реалізації ризикової події перевищує оціночну вартість об'єкта, схильного до впливу ризику, при відсутності критичної необхідності в даному об'єкті.

- Стратегія прийняття і ігнорування застосовується в разі, якщо витрати на управління ризиковою позицією перевищують вартість реалізації ризикової події, і уникнення є неможливим.

- Стратегія прийняття і управління використовується при відсутності можливості застосування стратегій, наведених вище, шляхом використання спеціального інструментарію з управління лізинговими ризиками.

5.1.4.12. Товариство приймає одне із трьох рішень:

- відмова від передачі об'єкта лізингу (уникнення);
- прийняття і управління (передача об'єкта лізингу);
- прийняття з умовами мінімізації (встановлення додаткових вимог до лізингоодержувача, застава, порука, збільшення попередньої оплати, тощо).

5.1.4.13. Процес управління кредитним ризиком триває і після прийняття рішення про передачу об'єкта лізингу у фінансовий лізинг до повного погашення всіх зобов'язань клієнта-боржника перед Товариством.

5.1.4.14. Рівень контролю кредитного ризику до змін здійснюється за допомогою моніторингу показників ризику (якість обслуговування боргу, фінансовий стан позичальника, виконання умов договору, стан застави, тощо), їх динаміки для своєчасного управлінського реагування в разі раптових відхилень значень ризикової позиції від запланованих/бюджетних величин.

5.1.5. **Ризик ліквідності** - імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок неспроможності Товариства забезпечувати виконання своїх зобов'язань у належні строки через брак достатнього обсягу ліквідних активів. Ризик того, що Товариство може зіткнутися з певними труднощами при виконанні своїх фінансових зобов'язань.

5.1.5.1. Управління ризиком ліквідності оцінює фінансову стабільність Товариства, спроможність розширювати обсяги активних операцій та протистояти негативним наслідкам кризових ситуацій.

5.1.5.2. Завдання управління ризиком ліквідності полягає у встановленні оптимального співвідношення між активами та зобов'язаннями, як з погляду потреб ліквідності, так і щодо їх доходності та вартості.

5.1.5.3. Організаційна структура управління ризиком ліквідності:

1 лінія – структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (філії) Товариства, вертикаль з управління фінансами;

2 лінія – головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, (підрозділ ризик-менеджменту та комплаєнс);

3 лінія – внутрішній аудитор.

5.1.5.4. Система управління ризиками **за напрямом управління ризиком ліквідності** передбачає:

- визначення загальних потреб у ліквідності в короткостроковій та довгостроковій перспективі, включаючи відповідний запас ліквідності для захисту від дефіциту ліквідності, та заходи, які повинне вживати Товариство для врахування як короткострокового, так і довгострокового ризику ліквідності;
- визначення відповідності складу активів Товариства з точки зору їх характеру, строку їх погашення та ліквідності з метою виконання зобов'язань Товариства в міру настання строку їх погашення;

- визначення рівня невідповідності між надходженням та вибуттям грошових коштів щодо активів і зобов'язань, включаючи очікувані грошові потоки, та план реагування на зміни в очікуваних надходженнях та вибутті грошових коштів;
- моніторинг ліквідних активів Товариства, включаючи кількісну оцінку потенційних витрат, що виникають у результаті реалізації активів;
- визначення та вартість альтернативних інструментів фінансування;
- розгляд впливу очікуваного нового напрямку діяльності Товариства на стан ліквідності.

5.1.6. Репутаційний ризик - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів внаслідок несприятливого сприйняття іміджу Товариства клієнтами, контрагентами, акціонерами, наглядовими та контролюючими органами.

Стратегічний ризик - ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок неправильних управлінських рішень та неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі.

5.1.6.1. Організаційна структура управління стратегічними та репутаційними ризиками:

1 лінія – структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (філії) Товариства, вертикаль дирекції;

2 лінія – головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, (підрозділ ризик-менеджменту та комплаєнс);

3 лінія – внутрішній аудитор.

5.1.6.2. Система управління стратегічними та репутаційними ризиками Товариства, які не включаються до операційного ризику, передбачає управління, контроль та звітування про:

- рівень фактичного та потенційного стратегічного та репутаційного ризику і взаємозв'язок між цими ризиками та іншими ризиками Товариства;
- ключові аспекти, що впливають на репутацію Товариства, враховуючи очікування зацікавлених сторін і чутливість ринку.

5.1.7. Комплаєнс-ризик – ризик виникнення збитків та/або санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невідповідності діяльності Товариства вимогам законодавства та/або іншим вимогам (правилам, стандартам, принципам) щодо здійснення такої діяльності, яких повинне дотримуватися або прийняло рішення дотримуватися Товариство, правил добросовісної конкуренції, кодексу поведінки (етики), виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішніх документів Товариства.

5.1.7.1. Організаційна структура управління комплаєнс-ризиком:

1 лінія – структурні підрозділи, відокремлені підрозділи (Філії) Товариства;

2 лінія – головний комплаєнс-менеджер, (підрозділ комплаєнс);

3 лінія – внутрішній аудитор.

5.1.7.2. Система управління ризиками за напрямом управління комплаєнс-ризиком передбачає:

- забезпечення дотримання вимог внутрішніх нормативних і розпорядчих документів Товариства;
- забезпечення належного управління ситуаціями конфлікту інтересів, недопущення зловживанням даними ситуаціями, мінімізація наслідків від

реалізації подій, пов'язаних з конфліктом інтересів;

- запобігання збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрат репутації внаслідок невиконання Товариством вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції або мінімізація впливу зазначених негативних факторів на Товариство;
- контроль за дотриманням норм законодавства;
- моніторинг змін законодавства, оцінка впливу таких змін на процеси і процедури, контроль за здійсненням відповідних змін у внутрішніх документах;
- контроль за комплаєнс-ризиком, що виникає у взаємовідносинах Товариства з клієнтами та контрагентами, з метою запобігання участі та/або використання Товариства в незаконних операціях;
- управління ризиками, пов'язаними з конфліктом інтересів (в т.ч. конфлікту інтересів між керівниками Товариства та суб'єктом оціночної діяльності);
- контроль за дотриманням норм щодо своєчасності та достовірності надання фінансової та статистичної звітності;
- контроль дотримання вимог відносно захисту персональних даних відповідно до законодавства України;
- надання роз'яснень, консультацій керівникам Товариства на їх запити з питань контролю за дотриманням Товариством законодавства України та відповідних стандартів, дія яких поширюється на Товариство;
- навчання працівників на предмет дотримання норм законодавства, відповідних стандартів, дія яких поширюється на Товариство, культури управління ризиками, враховуючи кодекс поведінки (етики);
- виявлення, вимір, моніторинг, контроль, формування звітності, пом'якшення комплаєнс ризику;
- контроль за відповідністю процесів з управління проблемними активами законодавству України та внутрішніх документів;
- підготовка висновків з комплаєнс-ризиків, притаманних новим продуктам і суттєвим змінам в діяльності Товариства;
- контроль за дотриманням Товариством норм щодо визначення переліку пов'язаних з Товариством осіб для забезпечення цілісності та повноти процесу ідентифікації пов'язаних з Товариством осіб і контролю за операціями з ними;
- обчислення профілю комплаєнс-ризiku, тощо.

6. ПРОЦЕСИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ, ВИМІРЮВАННЯ, МОНІТОРИНГУ, КОНТРОЛЮ, САМООЦІНКИ РИЗИКІВ ТА ЗВІТУВАННЯ ЩОДО РИЗИКІВ, ВКЛЮЧАЮЧИ КРИТЕРІЇ СУТТЄВОСТІ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ТОВАРИСТВОМ ДО НОВИХ РИЗИКІВ ТА ПОРЯДОК ЇХ ВИЯВЛЕННЯ

6.1. Товариство створює систему управління ризиками, що відповідає його розміру, особливості діяльності Товариства, його плану діяльності, характеру та обсягів фінансових послуг, профілю ризику та забезпечує виявлення, вимірювання (оцінку), моніторинг, звітування, контроль та пом'якшення/уникнення всіх суттєвих ризиків Товариства.

6.2. Невід'ємною частиною процесу управління ризиками є ефективні процеси та інструменти виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування ризику, включаючи критерії суттєвості, що застосовуються Товариством до нових ризиків.

6.3. Управління суттєвими ризиками Товариства забезпечується шляхом своєчасного виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю та звітування щодо суттєвих ризиків та здійснюється у відповідності до Політики з управління ризиками Товариства, положень та процедур, які Товариство розробляє та забезпечує своєчасну їх актуалізацію.

6.4. Виявлення ризиків.

Виявлення ризиків – визнання та розуміння наявних ризиків або ризиків, що можуть виникнути, у зв'язку з новими діловими ініціативами. Виявлення ризику є постійним процесом, що здійснюється як на рівні окремої операції, так і на рівні портфелів.

Товариство виявляє ризики:

- в процесі прийняття рішення про проведення операцій;
- при запровадженні нових продуктів;
- в ході наступного моніторингу операцій.

6.5. Вимірювання ризиків

Вимірювання ризиків – визначення величини ризиків, як якісної, так і, де це доречно та можливо, кількісної оцінки ризиків.

- Вимірювання ризиків, проведене Товариством, повинно бути задокументоване, включаючи детальний опис та пояснення ризиків, що охоплюються вимірюванням, використані підходи, а також ключові судження та припущення, що були зроблені під час такого вимірювання.
- Товариство для вимірювання (оцінки) ризиків повинне використовувати дані, що є достовірними, повними, точними та відповідними вимогам, установленим нормативно-правовим актом Національного банку України, що визначає порядок формування фінансовими компаніями технічних резервів щодо вимог до достатності та якості даних.

6.5.1. Товариство під час обрання моделей та інструментів вимірювання (оцінки) ризиків враховує таке:

- особливості своєї діяльності, характер, обсяг операцій, профіль ризику;
- потреби Товариства для здійснення своєї діяльності;
- досвід та кваліфікацію осіб, які здійснюватимуть вимірювання (оцінку) ризиків за допомогою таких моделей та інструментів вимірювання (оцінки).

6.5.2. Товариство в залежності від певної категорії ризику може використовувати наступні методи (інструменти) управління ризиками:

- прийняття ризику, що передбачає утримання ризиків на рівні, що перебуває в межах визначеного Товариством ризик-апетиту або схильності до ризиків та не створює загрози для клієнтів та фінансового стану Товариства;
- пом'якшення або зниження ризику, що передбачає можливість зменшення ймовірності прояву ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності, коригування певних процесів та/або впровадження додаткових контрольних заходів;
- уникнення ризику, що передбачає відмову від здійснення певних операцій чи володіння активом або припинення ділових відносин, які наражають Товариство на ризик;

- інші інструменти, доступні для застосування.

6.5.3. Товариство забезпечує своєчасну актуалізацію даних, що використовуються для розрахунку величини ризиків, та здійснює перевірку їх достовірності, повноти, точності та відповідності, а також здійснює перегляд ефективності застосовуваних ним моделей та інструментів оцінки ризиків.

6.5.4. Товариство з метою вимірювання (оцінки) ризиків та визначення своєї спроможності протистояти факторам ризиків, на які Товариство наражається під час своєї діяльності або які можуть виникнути в майбутньому, здійснює стрес-тестування та самостійно встановлює їх наповнення, перелік ризиків, за якими здійснює стрес-тестування, методи, порядок та частоту їх проведення.

6.6. Контроль ризиків.

- Контроль за ризиками є одним із ключових елементів ефективної системи внутрішнього контролю, що забезпечує пом'якшення ризиків діяльності Товариства до прийнятного рівня.
- Контроль за ризиками є дієвим інструментом управління, який здійснюється через ліміти, які встановлюються із урахуванням діяльності Товариства, його складності, видів послуг - для контролю у звичайних умовах.

6.7. Моніторинг ризику.

Моніторинг ризиків – процес регулярного аналізу показників ризиків та прийняття рішень, направлених на їх мінімізацію.

- Система моніторингу ризиків побудована за принципами організації надійної та ефективної інформаційної системи та агрегування даних щодо ризиків, зокрема направлена на задоволення вимог щодо надання точної, своєчасної інформації.
- Товариство здійснює активний моніторинг ризиків, для чого організовано систему збору, обробки та аналізу інформації.

6.8. Самооцінка ризиків.

6.8.1. Товариство, у разі його визнання значимою фінансовою компанією, щороку здійснює самооцінку ризиків шляхом аналізу бізнес-процесів Товариства, з метою виявлення таких видів ризиків: операційний ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності, комплаєнс-ризик, інші види ризиків притаманні його діяльності.

6.8.2. Товариство, за результатами здійснення самооцінки ризиків, забезпечує управління ризиками відповідно до підходів з управління ризиками.

6.8.3. Підходи до управління ризиками:

- Установлення лімітів ризиків (якісних та/або кількісних, єдиним значенням або діапазоном чи межами) вимірювання ризиків за новими продуктами та значними змінами в діяльності до початку їх упровадження, включаючи зміни в реалізації продуктів та в системі управління ризиками Товариства, установлення допустимого рівня ризиків за новими продуктами.
- Передбачення процесів та інструментів для моніторингу ризиків, що забезпечують своєчасне виявлення ризиків та адекватне управління ними.
- Передбачення методів (інструментів) управління виявленими ризиками в межах підходів до управління ризиками.
- Методами управління ризиками можуть бути:

1) прийняття ризику, що передбачає прийняття Товариством ідентифікованого ризику та неприйняття будь-яких інших дій для його зниження;

2) пом'якшення або зниження ризику, що передбачає коригування певних процесів та/або впровадження додаткових контрольних заходів, спрямованих на зменшення ймовірності виникнення ризику, запобігання перевищенню допустимого рівня ризику та/або зменшенню впливу ризику на результати діяльності Товариства;

3) уникнення ризику, що передбачає припинення здійснення або зміну діяльності (включаючи розірвання ділових відносин, продаж активу), яка створює ризик;

4) інші методи, доступні для застосування Товариством.

6.9. Звітність про ризики.

Звітність про ризики Товариства повинна містити актуальну інформацію про ризики, своєчасно надаватися наглядовій раді, дирекції та іншим користувачам, які приймають рішення, та забезпечувати повне розуміння ними ситуації щодо рівня ризиків Товариства, для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень.

Управлінська звітність про ризики формується з дотриманням наступних принципів:

- точність, вивіреність та достовірність відображення рівня прийнятого Товариством ризику;
- комплексність - охоплення всіх основних видів ризиків Товариства, визначених Політикою;
- чіткість та інформативність - надання чіткої та однозначної інформації, яка достатньо вичерпна для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень;
- періодичність та поширення серед користувачів звітності про ризики із забезпеченням конфіденційності.

6.9.1. Перелік управлінської звітності, що надається наглядовій раді Товариства, дирекції Товариства, визначається внутрішніми нормативними документами, що регулюють управління відповідними ризиками.

6.9.2. Наглядова рада Товариства є головним користувачем управлінської звітності про ризики, формує запити та забезпечує отримання інформації, необхідної для виконання своїх функцій.

6.9.3. Дирекція Товариства є ключовим користувачем управлінської звітності про ризики, а також забезпечує запити та отримання інформації, необхідної для виконання своїх функцій.

6.10. Критерії суттєвості до нових ризиків та порядок їх виявлення.

6.10.1. Критерії суттєвості, що застосовуються Товариством до нових ризиків та порядок їх виявлення, визначаються Товариством з урахуванням його бізнес-моделі, розміру, складності, обсягів, видів, характеру здійснюваних ним операцій, організаційної структури та профілю ризику Товариства.

6.10.2. Для ідентифікації суттєвості, Товариство здійснює моніторинг репутаційного, стратегічного ризиків та може використовувати такі критерії суттєвості:

Відомий ризик	Показники, фактори та поріг суттєвості
Репутаційний ризик	призвело до панічних настроїв з боку клієнтів – відтік понад 10 клієнтів за звітний період
	наявні випадки невиконання Товариством договірних зобов'язань перед клієнтами. Кількість скарг клієнтів більше 10 випадків за звітний квартал
Стратегічний ризик	невиконання запланованого бюджетом показника операційного прибутку за останні 2 квартали більш ніж 10%
	наявне нестабільне та/або непрогнозоване та/або несприятливе економічне та політичне середовище, що суттєво впливає/перешкоджає діяльності Товариства (зменшення доходів або збільшення витрат пов'язаних з цими подіями більш ніж на 10% за звітний квартал)

6.10.3. Фактори, викладені у п. 6.10. цієї Політики не є вичерпними. У процесі ідентифікації можуть використовуватися інші показники суттєвості, логічні та експертні оцінки.

6.10.4. Товариство ідентифікує відомий ризик як суттєвий при наявності хоча б одного критерію суттєвості, зазначеного у п. 6.10. цієї Політики.

6.10.5. Товариство регулярно, не рідше ніж раз на рік, проводить оцінку ризиків, на які він може наражатися у своїй діяльності, на предмет суттєвості. Актуальність переліку суттєвих ризиків переглядається щорічно на підставі проведеної оцінки ризиків.

6.10.6. У випадку, коли ризик набуває статусу суттєвості, Товариство створює систему управління таким ризиком, яка забезпечує виявлення, вимірювання (оцінку), моніторинг, звітування, контроль та пом'якшення.

7. ЛІМІТИ РИЗИКІВ ЗА ВИЗНАЧЕНИМИ ВИДАМИ ВІДПОВІДНО ДО РИЗИК-АПЕТИТУ ТОВАРИСТВА ТА ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ ЗА ЇХ ДОТРИМАННЯМ

7.1. Перелік лімітів та порядок їх установа.

7.1.1. Готовність/схильність Товариства приймати ризики каскадується на нижчі рівні організації, шляхом встановлення лімітів ризику.

7.1.2. Ліміти ризиків складають логічну послідовну систему та засновані на готовності приймати ризики, оцінці ризиків, стрес-сценаріях та планах розвитку бізнесу.

7.1.3. Дирекція відповідальна за затвердження/встановлення значень лімітів ризиків згідно визначеного переліку.

7.1.4. Перелік лімітів ризиків може включати:

щодо ринкових ризиків:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Максимальні витрати щодо ризику відсоткової ставки	ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, внаслідок впливу несприятливих змін відсоткових ставок, який пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до строкової структури відсоткових ставок або до їх коливань

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
2.	Максимальні витрати щодо валютного ризику	ризик, пов'язаний із чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до зміни рівня або коливання курсів валют
3.	Максимальні витрати щодо ризику ринкової концентрації	ризик, пов'язаний із недостатньою диверсифікованістю портфеля активів, Товариство вживає дії, для визначення джерел ризику концентрації з метою забезпечення того, щоб концентрація ризиків залишалася в межах встановлених Товариством лімітів ризиків

щодо кредитного/ризiku дефолту контрагента:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Максимальні витрати щодо ризику дефолту контрагента	ризик виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів у наслідок невиконання контрагентом узятих на себе зобов'язань, або виникнення несприятливої зміни вартості зобов'язань, викликаний невиконанням контрагентом своїх договірних зобов'язань

щодо операційного ризику:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Максимально припустимі втрати від події операційного ризику	ризик фінансових втрат, що виникає через недоліки корпоративного управління, надійності технологій, процесів оброблення інформації, системи внутрішнього контролю або неадекватність інформаційних технологій і процесів оброблення інформації з точки зору керованості, універсальності, надійності, контрольованості і безперервності роботи, а також помилки та несанкціоновані дії персоналу
2.	Максимально припустимі втрати від подій юридичного ризику	ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, внаслідок неочікуваного застосування норм законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання недійсними правочину/договору (окремої його частини) у зв'язку з невідповідністю вимогам законодавства

щодо комплаєнс-ризиків:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Максимально припустимі втрати від подій комплаєнс-ризиків	ризик виникнення збитків та/або санкцій, додаткових витрат або неотримання запланованих доходів або втрати репутації, внаслідок невідповідності діяльності Товариства вимогам законодавства та/або іншим вимогам щодо здійснення такої діяльності, яких повинне дотримуватися або прийняло рішення дотримуватися Товариство, правил доброчесної конкуренції, кодексу поведінки (етики), виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішніх документів Товариства

щодо ризику ліквідності:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Максимально припустимі втрати від ризику ліквідності	ризик виникнення збитків або додаткових витрат або недоотримання запланованих доходів, внаслідок неспроможності Товариства забезпечувати виконання своїх зобов'язань у належні строки через брак достатнього обсягу ліквідних активів

щодо ризику репутації:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Репутаційний ризик	ризик виникнення збитків або додаткових витрат або недоотримання запланованих доходів, внаслідок несприятливого сприйняття іміджу Товариства клієнтами, контрагентами, акціонерами, наглядовими та контролюючими органами

щодо стратегічного ризику:

№ з/п	Показник ліміту	Коментар
1.	Стратегічний ризик	ризик виникнення збитків або додаткових витрат або недоотримання запланованих доходів, внаслідок неправильних управлінських рішень та неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі

7.1.5. Товариство може додатково розглядати встановлення обмежень щодо Розділу 7 цієї Політики.

7.1.6. Значення лімітів ризиків переглядаються (у разі потреби) за результатами аналізу звітів з ризиків. Перегляд здійснюється на підставі пропозицій структурних підрозділів Товариства та головного ризик-менеджера.

7.2. Контроль дотримання лімітів.

- У Товаристві впроваджено ефективні процедури контролю за дотриманням лімітів ризиків.
- Кожен суб'єкт системи управління ризиками усвідомлює свою відповідальність за дотримання лімітів.
- Попередній контроль, направлений на недопущення перевищення ліміту, полягає у перевірці стану утилізації ліміту під час проведення операцій підрозділами 1-ї лінії захисту.

7.2.1. Ліміти мають бути дотримані у відповідності до режиму контролю. Режим контролю лімітів за ризиками визначається дирекцією Товариства та/або іншим колегіальним органом.

7.2.2. Головний ризик-менеджер забезпечує моніторинг та попередження порушень лімітів ризику, контролює наближення показників ризиків до лімітів, ініціює вжиття заходів для попередження їх порушень, готує звіти про результати контролю за дотриманням лімітів.

8. МЕТОДИ, ПОЛОЖЕННЯ, МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ, КЛЮЧОВІ ПРИПУЩЕННЯ ТА ОБМЕЖЕННЯ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ

8.1. Товариство використовує/може використовувати наступні методи управління ризиками:

- горизонтальний метод – базується на дослідженні динаміки показників, що характеризують ризик у часі. Під час застосування такого методу виконуються розрахунки темпів росту (приросту) окремих показників за визначені часові періоди та окреслення загальних тенденцій змін показників;
- вертикальний метод – полягає у структуруванні окремих показників та розрахунку питомої ваги кожної складової. Метод використовується для структурного аналізу активів та пасивів;
- порівняльний метод – співставлення окремих груп показників, розрахунок абсолютних та відносних відхилень;
- коефіцієнтний метод – будується на основі використання різноманітних розрахункових коефіцієнтів, що якісно характеризують ризик;
- факторний метод – дослідження впливу окремих факторів на рівень того чи іншого ризику;
- метод модифікованої дюрації – дослідження зміни дохідності внаслідок впливу несприятливих змін відсоткових ставок, який пов'язаний з чутливістю вартості активів та зобов'язань Товариства до строкової структури відсоткових ставок або до коливань відсоткових ставок.

8.2. Товариство використовує зрозумілі, обґрунтовані та задокументовані припущення та обмеження під час оцінки ризиків, які мають відповідати стратегії розвитку Товариства та фінансовому плану діяльності Товариства, зокрема:

- самостійно визначає припущення та обмеження, ґрунтуючись як власному досвіді, так і на статистиці українського та світового ринків;
- припущення та обмеження можуть використовуватися, зокрема, щодо зменшення надходження лізингових платежів, зміни джерел фінансування, знецінення/унеможливлення використання активів та інших складових, залежно від власної та ринкової ситуації;

- дирекція Товариства затверджує припущення та обмеження, що використовуються для вимірювання ризиків;
- Товариство формує судження щодо обґрунтованості припущень та обмежень для вимірювання ризиків;
- Товариство здійснює перегляд припущень та обмежень у разі зміни ринкового середовища.

9. ЗВІТНІСТЬ ЩОДО РИЗИКІВ, ПОРЯДОК І ПЕРІОДИЧНІСТЬ/ТЕРМІНИ ЇЇ НАДАННЯ КОРИСТУВАЧАМ

9.1. Звітність про ризики Товариства повинна містити актуальну інформацію про ризики, своєчасно надаватися наглядовій раді, дирекції Товариства та іншим користувачам, які приймають рішення, та забезпечувати повне розуміння ними ситуації щодо рівня ризиків Товариства для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень.

9.2. В рамках організації моніторингу ризиків, Товариство визначає вимоги до переліку та формату (інформаційного наповнення) форм управлінської звітності, порядку та періодичності її надання суб'єктам системи управління ризиками.

9.3. Управлінська звітність щодо ризиків обов'язково включає звіти про:

- дані подій за видами ризиків, аналізу їх динаміки;
- зміни до профілю ризиків Товариства, що відбулися;
- виявлені нові ризики та результати їх вимірювання (оцінки);
- результати вимірювання (оцінки) ризиків за новими продуктами, значними змінами в діяльності Товариства;
- дотримання вимог внутрішніх документів з управління ризиками, включаючи інформацію щодо авторизованих перевищень і порушень лімітів ризиків.

9.4. Товариство, у разі його визнання значимою фінансовою компанією, в листі за підписом уповноваженої особи Товариства направляє копію звіту про результати самооцінки ризиків Національному банку України протягом п'яти робочих днів із дати складання звіту про результати самооцінки ризиків, але не пізніше 15 липня року, у якому Національний банк оприлюднив інформацію щодо визначення Товариства значимою фінансовою компанією.

10. ЕСКАЛАЦІЯ ПОРУШЕНЬ

10.1. Метою ескалації порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків є організація ефективного контролю рівня ризиків, забезпечення належного виявлення, вимірювання, моніторингу порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків, звітування щодо таких порушень та розробка заходів щодо їх усунення.

10.2. Ескалація порушень ризик-апетитів та лімітів, як елемент культури внутрішнього контролю, передбачає інформування наглядової ради, дирекції Товариства про виявлені факти порушення встановлених ризик-апетитів, лімітів ризиків, які діють у Товаристві.

10.3. Процедура ескалації порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків передбачає подання інформації щодо фактичного стану показників на момент порушення,

фактичного значення на момент інформування, причин порушення, рекомендацій щодо заходів із їх усунення, порядок та строки надання інформації.

10.4. Процедура ескалації порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків інтегрована у загальну систему управління ризиками і забезпечує вирішення наступних задач:

- виявлення, вимірювання, моніторинг та контроль за ризиками;
- формування контрольного середовища в системі управління ризиками;
- розподіл функцій, обов'язків і повноважень з ескалації порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків між суб'єктами системи управління ризиками, а також між працівниками Товариства, їх відповідальність та порядок взаємодії;
- розкриття інформації про ризики суб'єктам системи управління ризиками.

10.5. Діяльність з ескалації порушень ризик-апетитів та лімітів ризиків здійснюється через організаційну структуру Товариства, яка передбачає чіткий розподіл функціоналу учасників процесу, їх повноваження, відповідальність та порядок взаємодії.

10.6. Культура управління ризиками та внутрішнього контролю вимагає визнання та усвідомлення своїх обов'язків та відповідальності від всіх учасників на всіх рівнях управління.

Ескалація порушень ризик-апетитів

10.7. У випадку, коли головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер виявляють факти порушення ризик-апетитів, починається процедура ескалації, яка насамперед передбачає негайне (одночасне), не пізніше наступного робочого дня після виявлення факту порушення, інформування наглядової ради, дирекції Товариства.

10.8. Головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер надають наглядовій раді, дирекції Товариства інформацію про причини порушення ризик-апетитів та пропозиції щодо заходів з їх усунення. Інформація про причини порушення ризик-апетитів та заходи з їх усунення може бути надана на розгляд під час інформування про факт недотримання обмежень. Якщо інформацію про причини порушення ризик-апетитів та рекомендації щодо заходів із їх усунення не було надано під час інформування про факт недотримання, вони мають бути надані на розгляд наглядовій раді Товариства не пізніше 5 (п'яти) робочих днів від дати інформування, якщо порушення не було усунуте та інше не передбачено рішенням наглядової ради Товариства.

10.9. Процедури розгляду та оформлення рішень наглядової ради Товариства щодо ескалації порушень ризик-апетитів не відрізняються від процедур щодо розгляду будь-яких інших питань, визначених у Положенні про наглядову раду.

10.10. Головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер мають право запитувати у структурних підрозділів 1-ї лінії захисту будь-яку інформацію, яка є необхідною для виявлення конкретних причин порушення ризик-апетитів, для формування пропозицій щодо заходів з їх усунення.

10.11. Структурні підрозділи 1-ї лінії захисту зобов'язані надати всю інформацію, яка є необхідною для виявлення конкретних причин порушення ризик-апетитів та формування пропозицій щодо заходів з їх усунення (у межах своїх повноважень та компетенції), за запитом головного ризик-менеджера та/або головного комплаєнс-менеджера в терміни, зазначені у запиті.

10.12. Наглядова рада Товариства приймає рішення про затвердження заходів із усунення порушень ризик-апетитів, термінів їх виконання та здійснює контроль за станом їх виконання.

Ескалація порушень лімітів ризиків

10.13. У випадку, коли підрозділи, що належать до 1-ї лінії захисту, виявляють факти порушення лімітів ризиків, починається процедура, яка насамперед передбачає негайне, у день виявлення факту порушення, інформування головного ризик-менеджера та/або головного комплаєнс-менеджера про факт порушення.

10.14. У випадку, коли головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер виявляють факти порушення лімітів ризиків, починається процедура ескалації, яка насамперед передбачає негайне, не пізніше наступного робочого дня після виявлення факту порушення ліміту, інформування наглядової ради та дирекції Товариства про факт порушення лімітів.

10.15. Головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер надають наглядовій раді та дирекції Товариства інформацію про причини порушення лімітів та пропозиції щодо заходів з їх усунення. Інформація про причини порушення лімітів та заходи із їх усунення може бути надана на розгляд під час інформування про факт недотримання обмежень. Якщо інформацію про причини порушення лімітів ризиків та рекомендації щодо заходів із їх усунення не було надано під час інформування про факт недотримання, вони мають бути надані на розгляд колегіальних органів, задіяних у процедурі ескалації порушень лімітів ризиків, не пізніше 5 (п'яти) робочих днів від дати інформування, якщо порушення не було усунуте та інше не передбачено рішенням наглядової ради Товариства.

10.16. Процедури розгляду та оформлення рішень дирекції Товариства, задіяних у процедурі ескалації порушень лімітів ризиків, не відрізняються від процедур щодо розгляду будь-яких інших питань.

10.17. Головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер мають право запитувати у структурних підрозділів 1-ї лінії захисту будь-яку інформацію, яка є необхідною для виявлення конкретних причин порушення лімітів ризиків, для формування пропозицій щодо заходів з їх усунення.

10.18. Структурні підрозділи 1-ї лінії захисту зобов'язані надати всю інформацію, яка є необхідною для виявлення конкретних причин порушення лімітів ризиків та формування пропозицій щодо заходів з їх усунення (у межах своїх повноважень та компетенції), за запитом головного ризик-менеджера та/або головного комплаєнс-менеджера в терміни, зазначені у запиті.

10.19. Наглядова рада Товариства, розглянувши інформацію щодо фактів порушень лімітів, може надати рекомендації дирекції Товариства щодо заходів та термінів їх врегулювання.

10.20. Дирекція Товариства у терміни, зазначені у внутрішніх документах Товариства, забезпечує розробку та затвердження заходів щодо усунення порушень лімітів.

10.21. Дирекція Товариства приймає рішення щодо методу врегулювання порушення лімітів за ризиками, вживає заходи із запобігання їх подальшому перевищенню/порушенню та інформує наглядову раду Товариства про перебіг заходів (у випадку довгострокових процедур).

10.22. У випадку успішності заходів із приведення значень лімітів ризиків до встановлених обмежень (із урахуванням термінів виконання заходів), інформування наглядової ради Товариства про завершення заходів не є обов'язковим, та відбувається у штатному режимі шляхом подання регулярної звітності про ризики, у тому числі про дотримання лімітів ризиків.

10.23. У випадку, коли вживані заходи не призвели до врегулювання порушення лімітів у встановлені терміни, дирекція Товариства, головний ризик-менеджер та/або головний комплаєнс-менеджер негайно, не пізніше 3 (трьох) робочих днів після завершення терміну заходів, інформують наглядову раду Товариства про ситуацію, що склалася.

10.24. Інформація про факти порушення ризик-апетитів та лімітів ризиків обов'язково відображається у регулярній звітності щодо стану дотримання ризик-апетитів та лімітів ризиків та є частиною загальної системи звітності про ризики.

10.25. Відповідальність за своєчасне інформування про факти недотримання встановлених значень ризик-апетитів та лімітів ризиків покладається на головного ризик-менеджера та/або головного комплаєнс-менеджера у межах їх повноважень та відповідальності, визначених посадовими інструкціями.

10.26. Відповідальність за надання повної та достовірної інформації для складання звітності про дотримання ризик-апетитів та лімітів ризиків, а також інформації про причини порушень встановлених обмежень, покладається на підрозділи 1-ї лінії захисту у межах повноважень та відповідальності, визначених положеннями про структурні підрозділи Товариства.

11. ПРОЦЕС ПОГОДЖЕННЯ З НАГЛЯДОВОЮ РАДОЮ, ЩО ПОТРІБНИЙ ПРИ БУДЬ-ЯКИХ ОЧІКУВАНИХ ВІДХИЛЕННЯХ ВІД СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ДЕКЛАРАЦІЇ СХИЛЬНОСТІ ДО РИЗИКІВ, ЛІМІТІВ РИЗИКІВ

11.1. Наглядова рада Товариства має право делегувати дирекції Товариства повноваження щодо погодження на здійснення операцій, що призводять до відхилень від стратегії розвитку, до перевищення ризик-апетитів та лімітів ризиків. У такому разі наглядова рада Товариства контролює використання цих повноважень. Така процедура повинна обов'язково містити:

- види ризиків, щодо яких дозволяються авторизовані перевищення;
- максимальний обсяг авторизованого перевищення;
- вимоги до документування рішення щодо авторизованого перевищення;
- порядок інформування наглядової ради Товариства щодо авторизованих перевищень.

11.2. Товариство накопичує інформацію щодо авторизованих перевищень та порушень лімітів ризиків.

11.3. Наглядова рада Товариства проводить позачерговий перегляд значень лімітів, якщо авторизовані перевищення або порушення лімітів ризиків є частими або постійними. Результатом такого перегляду можуть бути:

- перегляд значень діючих лімітів;
- перегляд делегованих повноважень щодо авторизованих перевищень;
- залишення значень лімітів без змін та затвердження плану заходів щодо запобігання їх подальшому перевищенню/порушенню.

12. ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ

12.1. Метою проведення стрес-тестування є вимірювання ризику при настанні певних негативних шоківих змін різних факторів, які відповідають виключним (екстремальним), але ймовірним подіям та визначення здатності Товариства протистояти таким змінам.

12.2. Стрес-тестування має забезпечувати:

- визначення розміру збитків Товариства в цілому та в розрізі видів операцій, у разі реалізації екстремальних, однак реалістичних стрес-сценаріїв, а також оцінку потенційних можливостей Товариства покрити такі збитки;
- порівняння отриманих результатів з установленим рівнем ризик-апетиту;
- визначення ступеня залежності величини ризиків від окремих факторів ризику, які пом'якшують або посилюють їх дію;
- визначення потреби Товариства в капіталі для покриття непередбачуваних втрат.

12.3. Стрес-тестування проводиться, з урахуванням індивідуального ризикового портфеля та специфіки діяльності.

12.4. За результатами стрес-тестування проводиться підготовка або перегляд упереджувальних стратегічних і тактичних заходів, які дозволять врегулювати проблемні або напружені ситуації, що можуть виникнути в майбутньому, та послабити вплив різних ризиків на діяльність Товариства.

12.5. Під час здійснення стрес-тестування Товариство використовує не менше трьох стрес-сценаріїв (за бажанням – один сценарій, який враховує загальноринкові та внутрішні фактори):

- властивий для Товариства (специфічний) – виникнення внутрішньої кризи в Товаристві на тлі стабільної загальної ситуації на ринку лізингових послуг;
- загальноринковий – виникнення кризи на ринку лізингових послуг в цілому;
- комбінований (найбільш жорсткий) – виникнення внутрішньої кризи в Товаристві на тлі загальної кризи на ринку лізингових послуг.

12.6. Під час розроблення сценаріїв Товариство використовує найбільш негативну:

- власну статистику для нормального та кризового стану;
- статистику ринку для нормального та кризового стану.

12.7. Процес стрес-тестування складається з наступних етапів:

- накопичення інформації, на основі якої відбувається стрес-тестування;
- аналіз сформованої динаміки та визначення параметрів для проведення стрес-тестування;
- проведення стрес-тестування;
- встановлення розміру втрат, що може зазнати Товариство;
- аналіз результатів та підготовка висновків щодо проведеного стрес-тестування.

12.8. Результати стрес-тестування включають кількісні та якісні складові аналізу:

- **кількісний аналіз** спрямований на ідентифікацію можливих сценаріїв розвитку подій та визначає масштаби можливих змін ринкової кон'юнктури та коливань основних її компонентів, що впливають на результат діяльності Товариства;
- **якісний аналіз** оцінює спроможність капіталу Товариства покривати можливі збитки та визначає комплекс заходів для зниження рівня ризику, мінімізації можливих втрат і збереження та захисту капіталу.

12.9. При здійсненні стрес-тестування окремих ризиків визначаються основні фактори ризиків, які в тій чи іншій мірі обмежують або посилюють їх дію та впливають на діяльність та фінансовий стан Товариства.

12.10. При визначенні основних факторів ризиків здійснюється аналіз операцій Товариства як у цілому, так і за окремими складовими, враховується характер цих операцій, зовнішнє середовище, у якому працює Товариство, та специфіка діяльності.

12.11. Товариство для проведення стрес-тестування визначає основні (базові) фактори ризиків, які можуть впливати на його діяльність і фінансовий стан, а саме: макроекономічні та мікроекономічні показники.

12.12. Товариство серед макроекономічних показників може визначати такі:

- офіційний курс гривні до іноземних валют;
- індекс споживчих цін та цін виробників;
- рівень безробіття;
- середню заробітну плату;
- інші показники, які можуть впливати на діяльність і фінансовий стан Товариства.

12.13. Товариство серед мікроекономічних показників може визначати такі:

- ринкову позицію Товариства;
- структуру його клієнтів;
- концентрацію за продуктами;
- інші показники, які можуть впливати на діяльність і фінансовий стан Товариства.

12.14. Звіти за результатами здійснення стрес-тестування кожного виду ризику включають дані щодо:

- використання методів проведення стрес-тестування;
- використання сценаріїв при проведенні стрес-тестуванні;
- отриманих результатів;
- аналізу отриманих результатів;
- висновки про результати стрес-тестування, які обов'язково мають містити оцінку впливу можливої реалізації сценаріїв на діяльність Товариства;
- запропонованих заходів щодо мінімізації ризиків (у разі необхідності).

12.15. Товариство використовує результати здійснення стрес-тестування для коригування своєї Стратегії/Політики управління ризиками.

12.16. Відповідальність за проведення стрес-тестування ризиків, притаманних діяльності Товариства, покладається на головного ризик-менеджера, дирекцію Товариства та структурні підрозділи, у межах їх повноважень та відповідальності.

13. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Політика набуває чинності з моменту її затвердження наглядовою радою Товариства та діє до затвердження її в новій редакції або до прийняття наглядовою радою Товариства відповідного рішення щодо скасування.

13.2. Політика є документом інтегрованим в систему управління ризиками Товариства, зокрема в Стратегію управління ризиками та Декларацію схильності до ризиків.

13.3. Перегляд та оновлення (актуалізація) цієї Політики здійснюється шляхом затвердження нової редакції Політики, з метою актуалізації та поліпшення ефективності процесів та удосконалення системи внутрішнього контролю, з урахуванням змін у законодавстві, відповідних стандартах професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство.

13.4. У разі невідповідності будь-якої частини цієї Політики чинному законодавству України, нормативно-правовим актам Національного банку України, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових законодавчих актів та/або нормативно-правових актів Національного банку України, ця Політика діятиме лише у тій частині, що не суперечитиме чинному законодавству України, нормативно-правовим актам Національного банку України.

13.5. Відповідальним за здійснення перегляду Політики та її актуалізації є головний ризик-менеджер.

13.6. Для Політики поширюється на всіх керівників та працівників, а також дирекцію Товариства, що задіяні у процесі управління ризиками відповідно до функціональних обов'язків.

13.7. Товариство забезпечує доведення Політики до відома структурних підрозділів і працівників, що задіяні у процесі управління ризиками відповідно до функціональних обов'язків.

Пронумеровано
33 (тридцять три) аркуші
Головний ризик-менеджер
державного публічного акціонерного
товариства «Національна акціонерна
компанія «Укргазолізинг»

Олег ЧОРНЕНЬКИЙ